

Lausunto Lahden yhteiskoulun oppilaaksiottoalueen määrittämisestä

Kaupungin suunnitelmat siirtää Kariston kuudesluokkalaisten koulupolku jatkumaan Lahden yhteiskoulussa syksystä 2025 alkaen herätti yhdistyksen hallituksen keskustelussa näkökulmia sekä puolesta että vastaan. Haluamme lausunnossa nostaa esiin molempia näkökulmia, mutta erityisesti toivomme, että mahdollisiin huolenaiheisiin sekä tarkentaviin kysymyksiin sivistystoimi osoittaisi vanhempainyhdistykselle suoran vastauksen esitettyihin kysymyksiin.

Muutosta puoltavia näkökulmia:

Kariston koulun oppilaista monet ovat aiemminkin hakeneet mm. musiikin ja kuvataiteen painotettuun opetukseen yhteiskouluun, jonka myötä koulupolku Karistossa on katkennut viidennen luokan jälkeen. Nyt koko ikäryhmä siirtyisi painotuksista huolimatta samaan kouluun, mikä mahdollistaisi alakoulussa muodostuneiden kaverisuhteiden ylläpidon.

Yhteiskoulu nähdään perinteikkäänä oppilaitoksena, jolla on hyvät resurssit järjestää opetusta. Erityisesti vuosiluokkien 7–9 osalta tämä nähdään positiivisena asiana.

Siirron myötä Kariston kouluun jäisi enemmän tilaresurssia, joka mahdollistaisi muun muassa tilojen joustavamman käytön. Tämä omalta osaltaan voisi lisätä oppilaiden kouluviihtyvyyttä. Väljyyttä voitaisiin myös hyödyntää joustavissa opetusjärjestelyissä esimerkiksi erityisopetuksen suhteen.

Muutosta vastustavia näkökulmia:

Kariston koulun johtamisjärjestelyt ovat olleet lähes vuosittain muuttuvia. Rehtorin paikka on näyttäytynyt huoltajille tuulisena, eikä toivottua pysyvyyttä olla saatu luotua. Oppilasmäärän pieneneminen ja opetusryhmien määrän väheneminen vaikuttavat merkittävästi rehtorin palkkaukseen ja kannamme huolta siitä, saadaanko tehtävää tulevana vuosina hoitamaan pätevä ja sitoutunut henkilö.

Opetuksellisesti oppilasmäärän pieneneminen tarkoittaa myös opetusresurssien pienenemistä. Luokanopettajien määrä vähenisi automaattisesti kolmella. Todennäköisesti muutos tarkoittaisi myös englannin aineenopettajan karsimista. Kuinka käy erityisopetusresurssin? Karsitaanko muutoksen myötä Kariston koulun 1.–5. luokkien opetuksen resursseista - laadusta, määrästä tai monipuolisuudesta?

Kariston linja-autoliikenteen ongelmat ovat jatkuneet useiden vuosien ajan. Kaupungin pitäisi pystyä turvaamaan alueen koululaisten koulumatkaliikenne, jotta kenenkään ei tarvitse aamulla pelätä, että bussi ei saavu sovittuna aikana tai kieltäytyy ottamasta kyytiin, kun on niin täynnä. Turvallinen koulupolku koskee kaikkia lapsia, mutta erityisesti niitä, joiden on olosuhteiden pakosta kuljettava kouluun kaupungin keskusta. Epävarmuus koulumatkojen kulkemisissa lisää huolta sekä lapsissa että aikuisissa. Ajattelemme, että kuljetusten sujuvuus tulee suunnitella ja turvata ennen suunniteltuja muutoksia.

Keskustelussa esiin nousi myös huolta tehostetun ja erityisen tuen oppilaista. Millaisia tukitoimia heille on tarjolla yhteiskoulussa? Moni heistä hyötyisi siitä, että alakoulun viimeinen vuosi opiskeltaisiin vielä pääsääntöisesti oman luokanopettajan johdolla ja siirtyminen aineenopettajamuotoiseen järjestelmään tapahtuisi vasta yläkoulussa.

Esityksestä heräviä kysymyksiä:

Esityksessä kuvataan, että tällä oppilaaksiottoalueen muutoksella pyritään *jollain aikavälillä* luopumaan Kariston koulun vuokratilasta ja välttämään lisärakentaminen. Millaisesta aikavälistä on kyse? Onko esityksen valmistelussa huomioitu väestöennuste Kariston alueelle ja kaavaluonnos Kariston itäisestä osasta? Medialähteiden mukaan Kariston alueen rakentaminen olisi tällä hetkellä karkeasti puolivälissä ja ennuste Kariston alueen asukasmäärälle on noin 6000 asukasta. Onko esitys oppilaaksiottoalueen muutoksesta linjassa näiden ennusteiden kanssa?

Lausuntopyyynnöstä ei käy ilmi millaisia säästöjä tämä nyt ehdotettu järjestely konkreettisesti toisi. Haluaisimme tietää, mitkä ovat tarkat laskelmat ja luvut, joilla säästöjä perustellaan? Onko Karistossa oikeasti mahdollista luopua esim. Luotsi-vuokratilan käytöstä, kun alueelle kaavoitetaan koko ajan lisää tontteja ja molemmat alueen päiväkodit ovat pääsääntöisesti täynnä? Pyydämme avointa ja läpinäkyvää tietoa siirron kustannusvaikutuksista ennen päätöksentekoa.

Kariston kuudesluokkalaisten määrä on Möysän oppilasmäärää suurempi. Onko yhteiskoululla tarvittavat resurssit vastaanottaa suurempi määrä oppilaita? Onko nyt ehdotettu muutos riittävän moninäkökulmaisesti tarkasteltu ja kustannusarviot laskettu pitkällä aikavälillä?

Viime vuosina tehdyt säästötoimet ovat näyttäneet lyhytnäköisiltä ja voivat pitkällä aikavälillä jopa lisätä kustannuksia. Kun säästetään ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä, niin painopiste siirtyy korjaaviin toimiin muutaman vuoden viiveellä ja kustannukset säästöjen sijaan nousevat moninkertaisiksi.

On myös tärkeää kysyä, kuinka hyvin nämä päätökset ovat linjassa kaupungin strategisten tavoitteiden, kuten asuinalueiden kehittämisen ja koulutuksellisen tasa-arvon edistämisen kanssa? Päätöksenteossa tulisi painottaa oppilaiden hyvinvointia, eikä päätöksiä tulisi tehdä vain lyhyen aikavälin säästötavoitteiden perusteella.

Opetuksen järjestäjän on varmistettava, että oppilaiden oikeudet opetukseen, tarvittavaan tukeen ja hyvinvointiin huomioidaan näin suuria muutoksia tehtäessä. Päätöksentekoprosessin aikana on oleellista tuoda esiin, miten siirto vaikuttaa Kariston oppilaiden opetuksen laatuun ja saataviin palveluihin.

Millaisia konkreettisia vaikutuksia siirrolla on jäljelle jäävien 1.–5. -luokkalaisten kouluarkeen? Kaupungin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa, on hankala nähdä, että he hyötyisivät muutoksesta suuresti. Lähtökohtaisesti kuudesluokkalaisten siirto on taloudellinen säästötoimi, jolla pahimmassa tapauksessa voi olla negatiivisia vaikutuksia alueen lasten ja perheiden hyvinvointiin.

Vuokratilasta luovuttaessa kavennetaan myös Kariston päiväkodin lasten mahdollisuuksia liikuntaan. Päiväkotiryhmät ovat hyödyntäneet Luotsin liikuntatilaa aktiivisesti - onko muutosehdotus ristiriidassa lasten liikunnan lisäämisen tavoitteen ja kansanterveyden edistämisen kanssa, vai osoitetaanko varhaiskasvatuksessa oleville lapsille toinen tila sisäliikunnalle?

Millaiset ovat tämän muutoksen lapsivaikutusten ennakoarviot? Eli miten lapsen oikeudet toteutuvat päätöksenteossa ja millaisia hyötyjä tai haittoja tällä lapseen kohdistuvalla päätöksellä ennakoitaan olevan? Budjetoinnissa tulisi huomioida lasten näkökulma, eli niin kutsuttu lapsibudjetti, joka perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Sopimuksen neljä yleisperiaatetta (syrjimättömyys, lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus tulla kuulluksi, sekä lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen) on huomioitava päätöksissä, myös julkisissa talousarvioissa. Miten tämä lasten oikeuksien näkökulma on otettu ehdotuksessa huomioon?

Lopuksi:

Muutos voi joillekin oppilaille ja perheille tarjota uusia mahdollisuuksia, olla mieleinen, tai jokseenkin neutraali asia. Näemme kuitenkin paljon epävarmuutta sen suhteen, miten siirto vaikuttaa Kariston koulun toimintaan, oppilaiden yhdenvertaisuuteen, sekä perheiden arjen sujuvuuteen. Pyydämme kaupungin päättäjiä suorittamaan huolellisesti riittävän laajat selvitykset ja huolellisen suunnittelutyön ennen päätöksentekoa; esimerkiksi muutoksen todelliset kustannusvaikutukset pitkällä aikavälillä, kuljetusjärjestelyt, tilaratkaisut, alueen väestöennusteet molempien koulujen resurssit, lapsivaikutukset, sekä jokaisen lapsen oikeus opetukseen ja hyvinvointiin.

Kuten sanottu, toivomme avointa keskustelua, perusteltuja argumentteja, konkreettisia lukuja ja numeroita esityksen taakse. Tiedolla johtamisen ja tietoon perustuvan päätöksenteon periaatteiden mukaisesti odotamme läpinäkyvää prosessia ja selkeää, yksiselitteistä viestintää oppilaaksiottoalueen muutosprosessissa.

Kariston päiväkodin ja koulun vanhempainyhdistys ry